

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Sítne liberum, an necessarium perfectius voluntarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUARTA.

Sitne liberum, an necessarium perfectius voluntarium.

I. *Quæri potest de voluntario specificativo, aut reduplicativo sumpto.*
NOTANDUM aliud esse querere de perfectione actus, aliud de perfectione voluntarii, seu de voluntario specificativo & reduplicativo sumpto; potest siquidem contingere, ut actus aliquis voluntarius sit alio perfectior, non tamen in ratione voluntarii formaliter & reduplicativo sumpti: sic namque in variis contingit, ubicatio enim, actio, aut unio supernaturales, licet sint entitative perfectiores naturalibus, non tamen in ratione formali ubicationis, actionis, aut unionis; imò in hac ratione possunt esse imperfectiores, ut si unio exempli gratia supernaturalis esset solum partialis, sine dubio naturalis unio totalis esset illa perfectior in ratione unionis, & perfectius uniret.

II. *Dispositio naturalis est perfectior descriptione supernaturali.*
 Clarius hoc constat in actu supernaturali, quo cognosceretur aliqui, homo exempli gratia descriptivè, & actu naturali quo idem cognoscetur definitivè; licet enim prior actus perfectior foret entitative, in ratione tamen definitionis esset imperfectior. Idem est de discursu virtuali in Deo, & formali in nobis, qui est perfectior in ratione discursus, licet in entitate sit infinite illo imperfectior; & sic de aliis.

III. *Voluntarium liberum in ratione voluntarii videtur perfectius, quam voluntarium necessarium.*
 Mihi itaque probabilius videtur cum Patre Vasquez 1. 2. d. 23. cap. 3. Salas d. 1. num. 70. & aliis ex recentioribus; licet aliqui actus necessarii voluntarii sint perfectiores liberis, ut patet in ipso actu increato Dei, & amore necessario beatorum; in ratione tamen voluntarii perfectius esse voluntarium liberum, quam necessarium. Hoc sæpè docet S. Thomas, ut q. 21. art. 2. & lib. 1. contra Gen. cap. 82. & alibi. Idem docet S. Augustinus lib. 3. de libero arbitrio cap. 18. Peccatum, inquit, in tantum est peccatum, in quantum est voluntarium. Quare S. Thomas 1. p. q. 41. art. 2. ait, actus notionales in Deo non esse perfectè voluntarios. Imò ita plerumque loqui videtur Scriptura: ut, *Voluntarie genuit nos*, &c. hoc est liberè.

IV. *Maximè propriè voluntarium est, quod maximè operatur violente, & modo operandi inanimatarum.*
 Ratio est: nam ut rectè declarat Vasquez citatus cap. 4. juxta auctores communiter, & peculiariter juxta Aristotelem, & S. Thomam, nomine voluntarii intelligitur id, quod procedit quidem ab intrinseco cum cognitione, modo tamen operandi, qui est oppositus violento, ex ignorantione, aut modo inanimato, sed modus operandi cum libertate est hujusmodi, utpote per quem voluntas maximè propriè operatur ut voluntas. Deinde maximè recedit à modo operandi rerum inanimatarum, cum non solum procedat ex cognitione, sicut voluntarium necessarium, sed etiam cum indifferentià, seu ita ut pro arbitrio operantis potuerit non esse, & in hoc etiam differt ab operationibus rerum inanimatarum, quod non facit voluntarium necessarium, ergo liberum in pluribus differt à modo operandi inanimatarum, quam necessarium, & consequenter est perfectius in ratione voluntarii. Hac tamen controversia ut bene advertit Pater Arriaga hic, D. 8. sect. 3. num. 20. multum habet de modo loquendi.

V. *Non quò perfectior est cognitio, sed*
 Dices voluntarium definitur: *id quod est à principio intrinseco cum cognitione finis*, ergo id quod procedit ex perfectiore cognitione erit perfectius

voluntarium, sed talis est amor necessarius beatorum, procedens scilicet ex visione beatificà, & multò magis amor increatus Dei, increatam Dei scientiam supponens, ergo. Respondeo cognitionem tantum pertinere ad voluntarium in obliquo, præcipuum verò quod in eo spectatur est actus voluntatis: cum ergo volitio libera sit ab intrinseco, eo modo quo Aristoteles, S. Thomas, & auctores communiter in definitione voluntarii intendunt, nempe modo maximè opposito rebus inanimatis, erit perfectius voluntaria: unde non est perfectio maxima seu simpliciter simplex actum aliquem habere rationem perfectissimi voluntarii, licet actus ille sit aliunde perfectissimus. Imò argueret in Deo imperfectionem habere hujusmodi voluntarium in amore sui, sic enim posset ab hoc amore cessare, quod dici nullo modo potest.

VI. *Quod est magis necessarium, non est magis voluntarium.*
 Dices secundò: voluntarium necessarium, procedens ex perfectà cognitione, ita est voluntarium, ut non possit non esse voluntarium, ergo est perfectius libero. Nego consequentiam: nec enim ex eo quòd sit magis necessarium voluntarium, sequitur esse magis voluntarium: sicut licet certitudo actus scientiæ naturalis sit magis necessaria, seu necessariò elicità, quàm certitudo actus fidei supernaturalis, cum hic sit omnino liber, certitudo nihilominus scientiæ naturalis non est perfectior certitudine fidei.

VII. *Perfectissimum voluntarium materialiter est voluntarium necessarium, perfectissimum formaliter est voluntarium liberum.*
 Concludo itaque, perfectissimum voluntarium materialiter seu in genere entis esse voluntarium necessarium, ad hoc enim sufficit, quod unum individuum voluntarii necessarii, amor nimirum Dei respectu sui, sit perfectissimum; in ratione tamen voluntarii formaliter & reduplicativo, seu quò voluntarii, perfectius est voluntarium liberum, ut totà hac sectione ostensum est.

SECTIO QUINTA.

De voluntario indirecto.

VOLUNTARIUM indirectum illud dicitur, quod est à voluntate, non ut ab agente, sed non agente, seu ut ab actu cessante: ubi etiam includitur effectus positivus, ad omissionem secutus, quatenus scilicet non est impeditus, sicque permixtus, quamvis non propriè causatus. De qua re fuse S. Thomas, 1. 2. q. 6. art. 3. & Thomista ibidem, Vasquez hic d. 24. cap. 2. Valentia hic Disp. 29. q. 1. p. 1. Suarez D. 1. sect. 5. Salas 1. sect. 4. Arriaga D. 8. sect. 5. & alii: ego rem quam possum paucissimis perstringam.

I. *Quid nomine voluntarii indirecti intelligatur.*
 Quod ergo hic inquirimus est, utrum effectus positivus ad omissionem secutus sit voluntarius. Videt quis, exempli gratià, aliquem ex alto casurum nisi opem ferat: omittit is opem ferre, ex quo sequitur lapsus: quæritur utrum lapsus iste & mors hominis sint illi voluntaria. Variis potest res hæc modis contingere: quare ut clarius procedamus, suppono non esse præceptum nec obligationem effectum illum impediendi: si enim sit præceptum, perinde ei est, ac si positivè effectum illum causaret, & eodem modo illi imputatur ad culpam: quidquid sit utrum omittere subvenire extremè indigenti, ex quo fit ut moriatur, sit peccatum ejusdem speciei cum homicidio, quod negari passim solet, sed tantum dicitur esse peccatum simile homicidio. Ad quam rem S. Ambro-

Semper est perfectius voluntarium in ratione voluntarii.

Deus in amore sui non habet perfectissimum voluntarium.

Quod est magis necessarium, non est magis voluntarium.

Perfectissimum voluntarium materialiter est voluntarium necessarium, perfectissimum formaliter est voluntarium liberum.

Quid nomine voluntarii indirecti intelligatur.

Status quæstioni proponitur.

Supponitur non esse obligationem effectum illum impediendi.